

Міністерство освіти і науки України

Харківська обласна громадська організація
«Науковий центр дидактики менеджмент-освіти»

Державний біотехнологічний університет (м. Харків)

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«SMART-ОСВІТА: ІННОВАЦІЇ, ЦИФРОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ»

(в рамках виконання наукового проєкту прикладного дослідження
державного фінансування МОН України, державний реєстраційний
номер: 0126U000996; наказ МОН України від 09.02.2026 № 23)

23 жовтня 2026 року

ХАРКІВ-2026

УДК 378.147:005.336.2

SMART-освіта: інновації, цифрові педагогічні технології та розвиток управлінської компетентності: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Харків, 23 жовтня 2026 року); за заг. ред.: В.М. Нагаєва, Ю.М. Сагачко, О.В. Грідіна. Харків: Комунальне підприємство «Міська друкарня», 2026. 380 с.

У збірнику тез доповідей учасників конференції висвітлено сучасні тенденції проектування цифрового освітнього середовища, розроблення та впровадження освітніх SMART-комплексів, використання технологій штучного інтелекту, адаптивного навчання, цифрового моделювання, інтерактивних методів і засобів освітньої аналітики. Особливу увагу приділено розвитку управлінської компетентності, удосконаленню професійної підготовки фахівців та управлінню якістю освіти в умовах цифрових трансформацій. Представлені матеріали відображають наукові підходи до розвитку цифрової педагогіки, проектування інноваційних освітніх технологій і формування управлінської компетентності фахівців різних професійних галузей, зокрема у сфері військової освіти.

Матеріали конференції будуть корисними науковим і науково-педагогічним працівникам, керівникам закладів освіти, здобувачам освітніх та освітньо-наукових ступенів, фахівцям освітнього менеджменту, військовим педагогам, представникам виробничої сфери та всім, хто займається впровадженням інноваційних цифрових технологій і вдосконаленням професійної підготовки на засадах SMART-освіти.

Матеріали представлено в авторській редакції.

*Рекомендовано до друку
методичною радою наукового центру дидактики менеджмент-освіти
(протокол № 3 від 20 жовтня 2026 р.)*

ISBN 978-617-619-338-8

© Харківська обласна громадська організація
«Науковий центр дидактики менеджмент-освіти», 2026
© Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, 2026
© КП «Міськдрук», 2026

Отже, вдосконалення адаптивного управління конфліктами на засадах SMART-освіти полягає в інтеграції діагностики, комунікаційних процедур, цифрового навчання та рефлексивного оцінювання в єдиний управлінський цикл. Очікуваними результатами є підвищення якості взаємодії, своєчасне врегулювання суперечностей і розвиток відповідальної поведінки персоналу. Перевірка ефективності запропонованого механізму становить перспективу подальших прикладних досліджень.

Бібліографічний список:

1. Пірен М.І. Конфліктологія: підручник. Київ: МАУП, 2003. 360 с.
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: посібник. Київ: Академвидав, 2003. 568 с.
3. Биков В.Ю., Спірін О.М., Пінчук О.П. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. *Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2020. № 1. С. 27-36. DOI: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36)

Яресько К.В., кандидат педагогічних наук, доцент
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна
E-mail: kateryna.yaresko@hneu.net

ІНТЕРАКТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ СИТУАЦІЙ ЗАСОБАМИ РОЛЬОВИХ ІГОР ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Практикоорієнтована підготовка журналістів передбачає формування здатності аналізувати професійні ситуації, ухвалювати обґрунтовані рішення, прогнозувати їхні наслідки та діяти в умовах інформаційної невизначеності. Одним із методів розвитку відповідних компетентностей є моделювання професійних ситуацій, яке забезпечує відтворення характерних умов журналістської діяльності в освітньому середовищі. Застосування генеративного штучного інтелекту (ШІ) розширює дидактичні можливості цього методу завдяки діалоговій взаємодії, сценарній варіативності та адаптації навчальних ситуацій до індивідуальних рішень студентів.

У дослідженні Е. Каснесі та співавторів [1] визначено перспективи використання великих мовних моделей для персоналізації навчання, підвищення інтерактивності та розвитку

критичного мислення. У рекомендаціях UNESCO [2] розглянуто педагогічні й етичні засади впровадження генеративного ШІ в освітній процес, зокрема питання самостійності здобувачів освіти, людського контролю та відповідального використання технологій.

Метою роботи є узагальнення досвіду інтерактивного моделювання професійних ситуацій засобами рольових ігор із використанням ШІ в підготовці журналістів та визначення методичних особливостей організації такої навчальної діяльності.

У межах професійної підготовки журналістів розроблено та апробовано три навчальні моделі інтерактивної рольової взаємодії із застосуванням генеративного ШІ. Їх реалізовано як завдання для самостійної роботи студентів у дисциплінах «Цифрова журналістика», «Антикризові комунікації», «Журналістські розслідування».

Перша модель, апробована в дисципліні «Цифрова журналістика», ґрунтується на відтворенні ситуації професійного відбору та комунікації з потенційним роботодавцем. Її зміст спрямований на актуалізацію знань щодо вимог сучасної медіаіндустрії, розвиток навичок професійної самопрезентації, аргументації та оцінювання власних компетентностей. ШІ забезпечує імітацію професійної комунікативної взаємодії з можливістю адаптації її перебігу до індивідуальних відповідей студента.

Друга модель, реалізована в дисципліні «Антикризові комунікації», передбачає ситуаційне моделювання діяльності організації в умовах потенційних кризових загроз. Її методичну основу становлять сценарний підхід, аналіз ризиків, варіативність управлінських і комунікаційних рішень та прогнозування їхніх наслідків. Використання ШІ дозволяє забезпечувати динамічну зміну умов навчальної ситуації, імітувати взаємодію зацікавлених сторін та організовувати багатоетапне опрацювання професійних рішень.

Третя модель, апробована під час вивчення журналістських розслідувань, побудована на принципі реверсивної рольової взаємодії, під якою в межах запропонованого підходу розуміється послідовна зміна професійних позицій учасників навчального моделювання. Методичний потенціал моделі пов'язаний із формуванням навичок розроблення та критичного оцінювання розслідувальних гіпотез, аналізу джерельної бази, визначення професійних ризиків і аргументації редакційних рішень. Зміна ролей журналіста та редактора створює умови для різнопозиційного аналізу професійної ситуації й рефлексивного оцінювання власної діяльності.

Порівняльний аналіз трьох моделей дозволяє запропонувати типологію функцій ШІ в інтерактивному моделюванні професійних

ситуацій: імітаційно-комунікативну, сценарно-моделювальну та рольово-адаптивну. Імітаційно-комунікативна функція забезпечує відтворення професійної діалогової взаємодії; сценарно-моделювальна – варіативний розвиток ситуації залежно від ухвалених рішень; рольово-адаптивна – зміну комунікативних позицій та способів професійного оцінювання. Зазначені функції можуть поєднуватися в межах одного навчального сценарію.

Інтерактивність розглянутих моделей визначається характером взаємодії студента зі штучним інтелектом та залежністю розвитку навчальної ситуації від ухвалених рішень. На відміну від сценаріїв із наперед визначеною послідовністю дій, генеративний ШІ дозволяє варіювати зміст професійної комунікації, формувати додаткові обставини й адаптувати зворотний зв'язок. Водночас ступінь такої адаптивності залежить від структури навчального завдання та правил взаємодії, визначених викладачем. Методичне значення має поєднання керованості навчального процесу з варіативністю професійних ситуацій, що створює умови для самостійного аналізу альтернативних рішень.

Спільними методичними принципами організації розглянутих рольових ігор є професійна контекстуалізація, діалогічність, сценарна варіативність, адаптивність зворотного зв'язку, самостійність ухвалення рішень та рефлексивне оцінювання. Їх реалізація передбачає розмежування функцій викладача, студента й ШІ. Викладач визначає навчальні цілі, професійний контекст і критерії оцінювання; ШІ забезпечує інтерактивну взаємодію та моделювання умов; студент здійснює аналіз ситуації, обирає способи дії та аргументує рішення.

Особливістю організації самостійної роботи є документування процесу взаємодії зі ШІ шляхом подання скріншотів діалогів. Це створює можливості для аналізу навчальної діяльності студентів, зокрема послідовності ухвалення рішень, характеру професійної аргументації, використання зворотного зв'язку та критичного опрацювання рекомендацій ШІ. Водночас задокументовані фрагменти взаємодії відображають окремі етапи виконання завдання, тому педагогічне оцінювання передбачає їх зіставлення з кінцевими результатами роботи та рефлексивними висновками студентів. Такий підхід дозволяє враховувати змістові й процесуальні характеристики навчальної діяльності та оцінювати обґрунтованість професійних рішень і самостійність їх ухвалення.

Методичним викликом залишається ризик делегування ШІ значної частини інтелектуальної діяльності студента, зокрема формулювання рішень, аргументації та оцінювання результатів. Тому

організація інтерактивного моделювання має передбачати збереження активної професійної позиції здобувача освіти, а педагогічне оцінювання — враховувати його самостійний внесок. Такий підхід узгоджується з принципами відповідального використання ШІ в освіті, представленими в рамці компетентностей UNESCO для викладачів [3].

Отже, узагальнення досвіду апробації трьох рольових ігор дозволило визначити функціональні моделі використання ШІ та спільні методичні принципи інтерактивного моделювання професійних ситуацій у підготовці журналістів. Запропонована типологія може бути використана для розроблення навчальних завдань у різних журналістських дисциплінах. Перспективним напрямом подальшого дослідження є емпіричне оцінювання результативності таких моделей у формуванні професійних компетентностей студентів.

Бібліографічний список:

1. Kasneci E., Sessler K., Küchemann S. et al. ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and Individual Differences*. 2023. Vol. 103. Article 102274. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274>
2. Miao F., Holmes W. *Guidance for Generative AI in Education and Research*. Paris: UNESCO, 2023. 44 p. DOI: <https://doi.org/10.54675/EWZM9535>
3. Miao F., Cukurova M. *AI Competency Framework for Teachers*. Paris: UNESCO, 2024. DOI: <https://doi.org/10.54675/ZITE2084>

Ярошук К.І., кандидат педагогічних наук, доцент
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна
E-mail: kate19012016@gmail.com

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Цифрова трансформація професійної освіти змінює не лише способи подання інформації, а й підходи до підготовки майбутнього фахівця. Сучасний випускник має вміти ідентифікувати небезпеки, оцінювати професійні ризики, дотримуватися вимог охорони праці та приймати обґрунтовані рішення. Для майбутніх педагогів

Храпач К.Г., Воронкова А.А., Чуйко Н.В.

Самоосвіта та саморозвиток як основа
самоменеджменту керівника ----- 341

Чалий І.В., Міхальова К. М.

Методика використання навчальних курсів від CISCO
на порталі «Дія.Освіта» для надбання студентами
базових навичок з кібербезпеки ----- 345

Червоний С.О.

SMART-освітні технології як інноваційний
інструмент формування управлінської
компетентності командирів танкових підрозділів ----- 348

Чуйко О.О.

Формування готовності майбутніх менеджерів
до самоорганізації здорового способу життя
у професійній підготовці ----- 350

Шептун С.Ю.

Особливості дистанційного навчання студентів будівельних
спеціальностей у прифронтових регіонах України ----- 354

Шумська П.О.

Гнучкість та адаптивність як Soft Skills студента
в умовах швидких освітніх змін ----- 356

Явдак К.Е.

Удосконалення механізму адаптивного
управління конфліктами в системі цифрових
комунікацій підприємства на засадах SMART-освіти ----- 362

Яресько К.В.

Інтерактивне моделювання професійних ситуацій
засобами рольових ігор із використанням штучного інтелекту ----- 364

Ярощук К.І.

Цифрові технології у формуванні культури
безпеки майбутніх фахівців професійної освіти ----- 367

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-методичної конференції

«SMART-ОСВІТА: ІННОВАЦІЇ, ЦИФРОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РОЗВИТОК УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ»

(в рамках виконання наукового проєкту прикладного дослідження державного фінансування МОН України, державний реєстраційний номер: 0126U000996; Наказ МОН України від 09.02.2026 № 23)

23 жовтня 2026 року

Харківська обласна громадська організація
«Науковий центр дидактики менеджмент-освіти»

Відповідальний за випуск – д. пед. н., професор **В.М. Нагаєв**

Підписано до друку 20.10.2026 р. Формат 60×84¹/16.

Гарнітура Cambria.

Умов. друк. арк. 22,15. Папір офсетний.

Наклад 100 прим. Зам. № 128.

КП «Міська друкарня»

м. Харків, 61002, вул. Алчевських, 44.

Свідоцтво про державну реєстрацію серія ДК, № 5495, від 22.08.2017 р.